

Urszula Kurzątkowska  
(ukalublin@interia.pl)

Informacja o badaniach archeologicznych przeprowadzonych w Lublinie-Jakubowicach  
Murowanych w latach 1987-1989.  
Lublin 2018

#### Grób 5

**Obiekt** – pod warstwą darni, bruku kamiennego, podsypki pod bruk oraz warstwy z materiałem nowożytnym (ziemia z gruzem), na głębokości ok. 40 cm od poziomu gruntu zarejestrowano pierwsze ślady zarysu późniejszego obiektu grobowego wraz z wyodrębniającymi się śladami innej struktury (Obiekt III). Pełny zarys samej jamy grobowej uzyskano na głębokości ok. 70 cm; zorientowana dłuższą osią niemal wg linii N-S; na poziomie zalegania szczątków kostnych na głębokości ok. 80-85 cm o kształcie, na planie płaskim, zbliżonym do prostokąta, o wymiarach ok. 300 x 110 cm; dno na głębokości ok. 95 cm.

**Wypełnisko** na poziomie odkrycia stanowił less ciemnoszaro-brunatny, ograniczony w miarę postępu głębokości coraz lepiej czytelnym wąskim pasem wypalonego lessu o barwie brunatno-pomarańczowej, miejscami szaro-czarnej z fragmentami węgla drzewnych.

Wypełnisko na poziomie zalegania szkieletów, w części centralnej i N obiektu, otaczające część szczątków to less dość sypki, koloru jasnobrunatnego z szarymi plamkami i drobnymi węglami drzewnymi – szczególnie w części E obiektu; ale zawierał także niewielkie fragmenty polepy i miejscami miał lekkie pomarańczowe zabarwienie. W części centralnej less wypalony – w postaci bardzo dużych brył litej polepy o intensywnie pomarańczowej barwie. Pod nim czytelnie rysowały się duże spalone elementy drewniane – pozostałości 2-3 belek sporych rozmiarów – oraz skupiska brunatnego i czarnego lessu nasyczonego węglami drzewnymi, w planie płaskim o kształcie zbliżonym do owalnego.

**Zarejestrowano przepalone szczątki kostne** należące prawdopodobnie do 6 osobników: być może 3-4 dorosłych (1 – odkryty w układzie anatomicznym w części centralnej, głową ku S; 2 – skupisko kości w okolicy stóp osobnika 1; 3 – skupisko kości związane z naczyniem III); 4? – materiał kostny ze skraju S obiektu); a pozostałe młodszych – dziecięcych? (skupiska przy ścianie E i W obiektu).

#### **Przedmioty znalezione w wypełnisku obiekcie.**

Naczynia gliniane:

- I. misa (nr inw. 72; il. 1, 7), ustawiona do góry dnem; zewnętrzna powierzchnia czarna, miejscami jasnobrunatna, wewnętrzna czarna; obie wyrównane, nieco wygładzone.
- II. misa (nr inw. 73; il. 2, 7), ustawiona do góry dnem; powierzchnia zewnętrzna wyrównana, ale jakby całość „pofalowana”, siwo-czarna – przy wylewie

- intensywnie czarna, siwe plamy, stopka brunatno-żółta, nieco zniszczona powierzchnia; wewnętrzna intensywnie czarna, wyrównana, wygładzona.
- III. misa (nr inw. 74; il. 3, 8), ustawiona w pozycji klasycznej na dnie; z dwiema dziurkami pod wylewem; powierzchnia zewnętrzna i wewnętrzna siwo-brunatna, miejscami plamami czarna i pomarańczowa, wewnętrzna wyrównana, zewnętrzna wygładzona.
- IV. kubeczek (nr inw. 75; il. 4, 8), odkryty leżący na boku; z małym uszkiem przy wylewie; barwa powierzchni czarna wyrównana, zewnętrzna wygładzona.

Ceramika posiada niejednoznaczne cechy wtórnego przepalenia lub odbarwienia związane ze stycznością z przepalonym lessem; najwięcej wykazuje ich misa III.

**Inne przedmioty związane z eksploracją obiektu :**

1. dwa przedmioty metalowe (nr inw. 71; il. 5, 6, 8) w formie pierścienia skręconego z brązowego drutu o średnicy kilku milimetrów, z jednym końcem zwiniętym w uszko i spiralą na kabłączku.
2. fragmenty glinianych placek i ceramiki naczyniowej z warstwy wypełniska nad szkieletami (nr inw. 56, 61, 57, 65; por. il. w zakładce: Obiekt III i Komentarze niżej).

**Badania metalograficzne** przedmiotów wykonał w 1988 roku Ryszard Zieleń z CLAU UMCS (skan raportu w Zakładce: Analizy). Wyniki nie komentują ewentualnego przepalenia tych przedmiotów.

**Data C14:** uzyskana z węgla drzewnych, Gd-5477<sup>1</sup>, wiek BP 2660 ± 70.

**Komentarze.**

Dno naczynia II oraz kości w części SE i NW jako pierwsze artefakty były widoczne przy eksploracji wypełniska.

Naczynia znajdowały się w obrębie wypełniska – lessu intensywnie czarnego, przesyconego węglami drzewnymi, ale jednocześnie po jego usunięciu z otoczenia naczyń okazało się, że spoczywają już niemal na samym dnie obiektu – niżej był już tylko less calcowy.

Naczynia choć wykazują cechy wtórnego przepalenia, to ich intensywność, możliwa do subiektywnej gabinetowej oceny, nie jest taka sama.

Misa III, ustawiona w typowej pozycji do góry wylewem, przysypana była nierównomiernie warstwą przepalonych szczątków kostnych; przepalony less z kośćmi znajdował się także wewnątrz naczynia, ale tylko od góry, a całość nie sprawiała wrażenia, że celem było wypełnienie naczynia szczątkami lub lessem z zawartością szczątków. Może jest to świadectwo dokładania zmarłych w dość przypadkowe, ale dostępne miejsce lub przemieszczenia szczątków – podobnie na przemieszczone wyglądają szczątki z samego skraju SE obiektu – czy mogą mieć związek ze szczątkami znad naczynia (ten sam lub różni osobnicy).

Kości należące do dorosłego osobnika w centralnej części preparowano w litej polepie.

Związek dwóch metalowych skrętów (nawiązują formą do typu Trzęsówka) z obiektem grobowym i pochówkami wymaga uwagi ze względu na miejsce znalezienia – odkryto je na samym skraju W obiektu na głębokości ok. 78 cm.

Dwie przestrzenie w obrębie jamy grobowej mają nieco odmienną strukturę od opisanego zasadniczego wypełniska.

Jedna to partia środkowa skraju E grobu, z wymieszanymi elementami typowego wypełniska, lessu calcowego, węgla drzewnych, polepy; zawiera także trochę szczątków kostnych (efekt naruszenia?).

Druga to część S obiektu – tu daje się zauważyć podobna jak przy sąsiednich grobach (np. nr 4, 6, 7) pewna prawidłowość w obrazie (jako konsekwencja sposobu wykorzystania) tej partii obiektu.

Dodatkowo jama grobowa wydaje się być naruszona lub częściowo wykorzystana w swoim rejestrowanym stropie przez materiał związany z obiektem określonym jako nr III (por. plik: Obiekt III). Podczas zdejmowania warstw od momentu rejestracji partii NW grobu nr 5, obserwowano nieco odmienną i niedającą się połączyć z wypełniskiem grobu strukturę nad późniejszą partią E i SE grobu, ale generalnie niewychodzącą poza zasięg jamy grobowej (nie można wykluczyć, że mogły to być także pozostałości warstwy kulturowej). Na planie i przekroju grobu widoczne są jej pozostałości w przemieszanej ziemi, odbiegającej charakterem od struktury grobu. W warstwach (ćw. B, C, D) części środkowej partii E grobu i obszarze centralnym grobu, ponad później odkrytymi szkieletami i belkami, występowało dużo różnych fragmentów, nieprzepalonych, ceramiki naczyniowej i glinianych placków (nr inw. 56, 61, 57, 65; por. il. w zakładce: Obiekt III).

Tekst: U. Kurzątkowska.

Zdj. terenowe: U. Kurzątkowska.

Fot. zabytków: Władysław Kostko.

Rys.: autorstwo zaznaczono na poszczególnych kartach.

*Korzystanie z treści tekstowych i graficznych, dostępnych na stronie [www.jakubowice.umcs.pl](http://www.jakubowice.umcs.pl) jest możliwe zgodnie z właściwymi przepisami o dozwolonym użytku lub o innych swobodach użytkowników przewidzianych w przepisach prawa, a korzystanie w szerszym zakresie wymaga uzyskania zgody uprawnionego.*

---

<sup>1</sup> Sprawozdanie Laboratorium C-14 w Gliwicach, nr 28B/89 z dnia 22.02.1989 r. (por. Zakładka: Analizy).